VERKSAMHETSBERÄTTELSE HÄLSINGLANDS MUSEUM 2021

Inledning

Även 2021 blev på många sätt ett exceptionellt år. Covid-19 pandemin satte fortsatt ramarna för samhälle och kultur. Gällande restriktioner för publik verksamhet skapade nya lösningar och kreativitet. Museet kunde öppna igen i april efter nästan fyra månaders stängning, men med begränsat antal besökare i lokalerna. Museet valde också att förlägga vissa utställningar utomhus och i allmänna lokaler, och delar av pedagogiken genomfördes via digitala lektioner. Allt detta skapade nya scenplatser. Föreläsningar och visningar i museet anpassades också i enlighet med restriktionerna. Men 2021 blev också en aktivt och mycket framgångsrikt år för museet med nya utställningar, aktiv pedagogik och stor medial och publik uppmärksamhet. Museet kunde presentera en föreläsningsserie på UR med tre inslag om Rosa Taikon, och dessutom föreläsningar om Ilsbotäcket och Alftafyndet.

Utställningsverksamheten täckte ett brett område. Den efterlängtade utställningen om Rosa Taikon är Sveriges enda som ägnas en romsk konstnär och ett starkt argument i arbetet för minoriteters rättigheter.

Men många fler av årets utställningar blev både angelägna och framgångsrika, publikt och innehållsligt. EPA-Sverige blev en kontaktyta gentemot unga med omfattande pedagogik. Utställningarna om krigshändelserna 1721 och demokratins genombrott 1921 blev också mycket välbesökta och hade dramapedagogiska fördjupningar. Textilutställningen om Wanja Djanaieff, ett av designhistoriens stora namn, fick också stor uppmärksamhet och uppskattning, med ett starkt igenkännande hos den äldre publiken och i retrointresset bland yngre.

Hälsinglands museums grundsyn ser kulturen som en demokratisk, kritisk och omvandlande kraft i samhället. Vårt mål är att förvalta och tydliggöra kulturarv, medverka i forskning, begripliggöra samtiden och bjuda in till samtal och debatt.

Hälsinglands museum är den enda regionala kulturinstitutionen i norra delen av Gävleborg, en särställning som förpliktar oss att upprätthålla en kulturell och samhällelig jämvikt mellan stad och land. Museet måste vara relevant och närvarande på lokal, regional och nationell nivå.

Kampen mot de pågående klimatförändringarna är en fråga av global betydelse. Under året drabbades Gävle av omfattande översvämningar, en trolig effekt av klimatkrisen. Händelserna visar att det föreligger en ny dagordning för samhällets olika verksamheter. De globala klimathoten nödvändiggör en samordning av olika vetenskapsgrenar och samhällsverksamheter, och kräver att ny kompetens knyts till museerna. Klimatperspektivet fortsätter att speglas i museets tematiska arbete.

Besöksantalet uppgick under året till 28 500 och olika pedagogiska satsningar för barn och unga nådde ca 3000 elever.

Prioriterade områden

Klimat och samhälle

Klimatförändringarna utgör ett avgörande område och redan 2017 arbetade museet med utställning, dokumentation och pedagogik kring de stora skogsbränderna i Hälsingland.

Under året tog museet initiativ till att dokumentera översvämningarna i Gävle 2021, med målsättningen att kunna öppna en utställning i Gävle 2022. Allt fler barn och unga upplever oro över klimatförändringarna, och för barn och ungas välbefinnande är framtidstro centralt. Till utställningen kommer därför pedagogisk verksamhet med klimatvandringar i lokalsamhället att genomföras.

Museet har på olika sätt fortsatt arbetet med skog och klimat. För att nå ut med frågorna om skog och hållbarhet har museet utformat ett pedagogiskt uppdrag tillsammans med skogs- och klimatforskaren Isabella Hallberg Sramek. Pandemin påverkade projektplanen och vissa aktiviteter fick ställas in och ersättas av digitala samtal och föreläsningar. Ett antal filmer producerades också.

Tillsammans med SLU och projektet "ta ner himlen till jorden" har en förstudie genomförts i biosfärområde Voxnadalen. Skogshistoria, lokal ekonomi, kulturarv, framtidsutmaningar och innovationer har diskuterats. Studiefrämjandet kommer att initiera studiecirklar över hela Sverige, utifrån gruppens erfarenheter.

Kyrka och lokalsamhälle

Museets samarbete med Svenska kyrkan om det kyrkliga kulturarvet fortsätter. För att öka kunskaperna om församlingarnas kulturarv och tillgängliggöra dem för den egna bygden genomfördes en föreläsningsserie med olika experter i kyrkorna i Hudiksvall, Ljusdal och Gävle (Heliga trefaldighet). Den lyfte fram arkitektur, målningar och det rika textila kulturarvet.

Projekt Sittow

"Altarpieces in dialogue" är ett pågående forsknings- och utställningsprojekt som ägs av Art museum of Estonia och Hälsinglands museum och samverkar med Svenska kyrkan, Uppsala Universitet, Helsingfors universitet och Complutence University of Madrid. Projektet syftar till att ta fram ny forskning om konstnären Michael Sittow och hans verkstad för tillverkning av altarskåp, samt förmedling av denna kunskap. I projektet används naturvetenskapliga analysinstrument som kan se underliggande skisser, pigment etc. Målet är att genomföra seminarier, publicera en bok samt två utställningar. Projektet har fått stöd från bl.a. Nordisk kulturfond.

Under året har projektet anordnat två digitala seminarier och en större presentation i Bollnäs kyrka i september där bl. a. olika forskare och biskop Karin Johannesson deltog. Altarskåpet "Heliga släkten" i Bollnäs (med målningar som attribueras Sittow) kyrka har konserverats och rengjorts.

Rosa Taikon – nationella minoriteter

Den 18 september öppnade äntligen basutställningen "Rosa Taikon – konsten och kampen", som tillgängliggör kvarlåtenskapen från en av 1900-talets viktigaste smyckeskonstnärer i Sverige. Utställningen är den första i Sverige med den romska minoritetens historia som grund. Utifrån Taikons livsberättelse möjliggör utställningen även pedagogik och förmedling av den kelderashromska minoritetens historia i Sverige, samt frågor som berör läroplanens grundläggande värden om demokrati, yttrandefrihet och allas lika värde.

I oktober arrangerades ett seminarium tillsammans med Konstfack med fokus på romskt hantverk och smyckekonst. Presentationer hölls av sakkunniga från Sverige och Tjeckien, för publik på plats så väl som för tittare online.

Arbetet med Rosa Taikons kvarlåtenskap har flyttat fram kunskapen om den nationella minoriteten romers kulturarv. Johan Taikons unika arbetsbok finns idag tillgängligt digitalt och via artikelfunktionen på digitaltmuseum.se har såväl arbetsboken som Rosa Taikons samling kunnat kontextualiseras tillsammans med andra museisamlingar. Materialet har även tillgängliggjorts för skolan via sverigeshistoria.se, och i samverkan med URplay och SVTs minoritetsspråksredaktion. Som en del i kursen Mångfald på museer på Stockholms Universitet har utställningen om Rosa Taikon utgjort en fallstudie, och produktionen av utställningen har även utgjort ett tema på etnologiska institutionens högre seminarium.

Efterfrågan på material om minoritetshistoria är stor och museet arbetar med att ta fram material som kan vara tillgängligt för många – digitalt och mobilt. Under 2021 har inlett samverkan med sakkunniga inom resande/romanihistoria. Sebastian Casinge från Frantzwagnersällskapet fått i uppdrag, med stöd av Nämnden för hemslöjdsfrågor, att kartlägga den äldre historien med koppling till romanifolk samt en kartläggning av pågående projekt med anknytning till resandehistoria.

Museet har ett nationellt uppdrag i arbetet med nationella minoriteter, med tyngdpunkt vid romskt kulturarv.

Doktorandprojekt

Doktorandprojektet vid institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet går vidare. Avhandlingsprojektet studerar det äldre inredningsmåleriet i kyrkor och hälsingegårdar och beräknas vara färdigt 2023.

De ryska bränderna 1721

Bränderna och härjningarna av ryska trupper längs Norrlandskusten 1721 innebar slutet på det svenska stormaktsväldet. Med utgångspunkt i de lokala händelserna utformade museet ett program om historia och historiebruk, med omfattande pedagogik och föreläsningar på en rad platser och en utställning med textvepor i Söderhamn och Hudiksvall.

Demokratins genombrott 1921

Den kvinnliga rösträtten 1921 innebar demokratins och parlamentarismens slutliga genombrott i Sverige. I samarbete med arkiv Gävleborg utformades ett program med både föreläsningar och dramatiseringar som visades på olika håll i länet. Den lokala rösträttskampen för kvinnor uppmärksammades med textvepor på olika orter, från Österfärnebo till Färila.

Utställningar

Wanja Djanaieff och hennes tjugotvå älsklingsfärger, 15 maj — 2 okt 2021

Wanja Djanaieff är en av Sveriges mest inflytelserika textilformgivare. Under en karriär som sträcker sig över nästan 60 år har hon verkat som kläddesigner, textilkonstnär, professor, scenograf. Hon har engagerat sig för hållbar utveckling inom textilindustrin, forskat om användningen av hantverkstekniker och bidragit till hemslöjdens förnyelse. Hon hade också uppdraget att designa kostymerna till Träteaterns föreställningar "Ingen som jag" och "Trollflöjten".

En stor utställning som visade skisser, kläder och mönster som blivit ikoniska för en epok. En retrospektiv färd genom en epok av optimistisk form- och färgglädje.

EPA Sverige, 20 aug 2021 — 29 jan 2022

Under nästan tre år reste fotografen Benjamin Nørskov runt i Sverige för att träffa och fotografera EPA-traktorer och deras ägare. 1000 mil för att fånga ett fenomen och en symbol, specifik för Sverige, ett steg mellan barndom och vuxenliv. Inför produktionen i Gävleborg mötte och dokumenterade fotografen EPA-ungdomar i både Gästrikland och Hälsingland. Se vidare under pedagogik.

Rosa Taikon – konsten och kampen, 18 sep 2021 tills vidare

Den permanenta utställningen är museets största satsning på många år. Utställningen presenteras på tre språk, romani, svenska och engelska. I den möter besökaren en berättelse där konst och kamp år oskiljaktiga. Rosa Taikon blev inte bara en av Sveriges främsta silversmeder; tillsammans med systern Katarina blev hon också en av sin generations mest uppmärksammade samhällsdebattörer.

I nästan fem decennier verkade Rosa Taikon i Flor utanför Ytterhogdal i Hälsingland. Hon kom att bli en av Sveriges skickligaste silversmeder. Genom sitt experimenterande arbetssätt och djärva formspråk förnyade hon både en romsk hantverkstradition och modernt konsthantverk i Sverige. Efter hennes bortgång 2017 donerades ateljén till Hälsinglands museum.

Katitzi!, 29 okt 2021 — 7 maj 2022

En utställning med originalillustrationer från Katitziböckernas olika utgåvor. Björn Hedlund och Joanna Hellgren har vid olika tillfällen illustrerat Katarina Taikons böcker om den egensinniga romska flickan Katitzi. De tretton böckerna blev succé när de gavs ut med början 1969 och de

läses än. Utställningen visade även de många översättningarna till olika språk av böckerna, liksom Björn Hedlunds seriehäften om Katitzi från 1970-talet.

Tryckta tyger i dräkternas Hälsingland, 23 okt 2021 — 9 apr 2022

Museet har i en serie utställningar belyst olika aspekter av "folklig dräkt i Hälsingland". Den aktuella utställningen visar hur den folkliga dräkten försågs med tryckta tyger från när och fjärran och omfattar sammanlagt nära etthundra textilföremål. Tryck på bomull, ull och linne, både exklusivt och vardagligt.

Korgen, 26 jun 2020 — 31 dec 2021

En bred exposé över korgens mångsidiga och produktiva roll i det gamla samhället. Korgar som bands och flätades, korgar vars material hämtades ur skogen utan att skogen föröddes, korgar för allehanda varor, från ost till träkol. Utställningen uppmärksammade också hur nationella minoriteter som samer spelade en viktig roll i korgframställningen.

Sara Lundberg – Det finns inget slut, 25 sep 2020 — 30 jan 2021

Sara Lundberg, mångsidig och prisbelönt bilderboksillustratör och författare. En utställning av ett femtiotal originalillustrationer med tydlig tematik; natur och människa, frågor om miljö och klimat. Utställningen består av ur ett antal barnböcker samt några skulpturala objekt.

Johan Bergmark – Let there be rock, 17 okt 2020 — 30 jan 2021

En fotoutställning som följer artistvärlden över ett kvarts sekel. Från Lou Reed till Samanta Ohlanders, i frysta ögonblick från scenen. För utställningen tillkom dessutom några nya porträtt: Ulf Stureson, Per Persson, Thore Härdelin och Samanta Ohlanders.

Karin Lundholm – Mästerslöjdare, 4 dec 2020 — 3 apr 2021

Karin Lundholm är mästarslöjdaren som både återuppväckt utdöda slöjdtekniker och utvecklat näverslöjden till helt nya uttryck. En magnifik konsthantverkare som varit verksam i ett halvt sekel, som förenat natur och kultur till ett högt uttryck.

1721 – De ryska bränderna, 22 maj — 11 sep 2021

På grund av coronapandemin utformades en utställning som bestod av ett antal fasadvepor på båtmagasinet i Hudiksvalls hamn och en vepa ute vid den s.k. Rysstugan. Texterna berättade om krigsslutet (stora nordiska kriget) och ödeläggelsen av staden 1721. Vid Rysstugan diskuterades historiemyter och historiebruk. QR-koder i texterna kopplade vidare till fördjupad läsning. Hamnstråket i Hudiksvall är sommartid mycket välbesökt vilket gav en stor publik. Utställningen visades även i Söderhamn i en bearbetning utifrån den lokala historien.

1921 – 100 år av kvinnlig rösträtt, hösten 2021

Genom beslutet om full kvinnlig rösträtt fick demokratin sitt definitiva genombrott i Sverige. Museet uppmärksammade jubileet med ett omfattande pedagogiskt program och med ett antal

textvepor om den lokala rösträttskampen och dess personligheter som placerades på olika lokaler runt om i Gävleborgs län där rösträttskampen varit särskilt aktiv.

Museets *fasta utställningar* täcker perioden från medeltid till industrialisering och nutid. Historieberättelserna diskuterar säregenheten och den regionala, nationella och internationella kontexten i det sydnorrländska landskapet Hälsingland.

Mästaren från Fläcka (13 feb 2010 tills vidare) är berättelsen om skiftet mellan Hälsinglands medeltid och reformationen genom landskapets rika arv av medeltida kyrkoskulptur. Det är en utställning som speglar medeltiden, dess katolska tro och den lokala/regionala bildvärlden med särskild tonvikt på mästaren Haaken Gullesons arbeten.

De brutna mönstren (27 okt 2013 tills vidare) visar den historiska dynamiken i textilnäringen och dess olika uttryck. Utställningen som fyller tre salar följer textilproduktionen i landskapet och ger en samhällsberättelse med bredd och djup, från hemproduktion och merkantilism till kropp, genus och identitet.

Herrstugan (30 okt 1937 tills vidare) är museets äldsta utställning, en slags installation av en interiör originaldekoration från en herrstuga i Forsa, utförd av målaren Erik Ersson 1758 och på plats i museet sedan 1937.

Museets magasin med historiska båtar hölls öppet under sommaren. Visningar av båtmagasinet har genomförts för elevgrupper.

Pedagogik

Museets pedagogiska verksamhet utforskar och förmedlar kunskap. Museet kan erbjuda en kreativ miljö som ett spännande komplement till skolans undervisning. Pedagogiken är främst knuten till museets pågående utställningar historiska frågor och samtidsdiskussioner. Museet har också använt sig av dramatiserad pedagogik kring historiska ämnen.

Under vårterminen inleddes arbetet för att uppmärksamma *300-årsdagen av rysshärjningarna* av Hudiksvall 1721. I samarbete med Hudiksvall, Söderhamn och Gävle kommuner genomfördes en skolturné "En vår i krig – En höst i fred". Målgruppen var åk-6 elever och man besökte järnbruken i Axmar, Ljusne, Långvind, Iggesund och Gnarp. Projektet avslutades med kvällen "En höst i fred" - en berättarkväll på Iggesunds Järnverk.

I samarbetet med Fornminnessällskapet och Hudiksvalls Kommun anordnades dramatiserade stadsvandringar på temat 1721. Åtta skådespelare gestaltade det dramatiska dygnet i maj 1721. Efterfrågan var stor, väntelista fick upprättas för deltagande.

Tillsammans med Arkiv Gävleborg genomfördes föreläsningar och dramatiseringar om *kvinnlig rösträtt* runt om i länet. Tre kvinnor från länet som banade väg för den kvinnliga rösträtten gavs plats genom monologer, nämligen Maria Qvist, Stina Rodenstam och Ellen Hagen.

Föreställningen erbjöds alla gymnasie- och folkhögskor i Gävleborgs län. Totalt spelades 33 föreställningar samt tre extraföreställningar för allmänheten.

I samarbete med Lärandeförvaltningen i Hudiksvalls kommun producerades digitala lektioner - *Vi Tillsammans! För vänskap och värdighet*. Lektionerna hade fokus på tolerans och mångfald, med utgångspunkt i Rosa Taikon-utställningen.

Utställningen *"EPA Sverige"* har skapat många nya möten med ungdomar i Gävleborgs län. Genom besök på fritidsgårdar i länet och i workshops på museet har unga fått möjlighet att diskutera och reflektera kring den kultur de är del av. I december arrangerades evenemanget EPA-Live, med utställning av traktorer, tävling, diskjockey, utställningsvisning och panelsamtal. I panelen deltog såväl unga med EPA-intresse som polis och "fältare", vilket gjorde att gemensamma frågeställningar kunde diskuteras på ett jämlikt plan.

Under hösten har visningar för skolklasser hållits i *Rosa Taikon-utställningen* tillsammans med Abedin Denaj från Gävle Romska förening. Utställningen ger möjlighet att arbeta pedagogiskt inom SO och humaniora såväl som estetiska ämnen, samt kring läroplanens grundläggande värden. Inför klassbesök i utställningen har en lärarhandledning tagits fram, och ytterligare digitalt lektionsprogram kommer att publiceras under 2022.

Samarbetet med *guideutbildningen* på Forsa Folkhögskola har fortsatt under året med olika inslag, exempelvis pedagogiken i stadsvandringar och i museets permanenta utställningar.

I samarbete med skogsforskaren Isabella Hallberg Sramek genomfördes ett antal föreläsningar/seminarier för lärare och gymnasielärare i länet i projektet "Skogen, klimatet och du".

Museet har deltagit i KULTIMERAS arbete med att utveckla nätverk och samarbeta med kulturutvecklare och pedagoger i länets kommuner, bl.a. genom rundabordssamtal och presentationer på vårens digitala kulturutbudsdagar.

Ett flertal stadsvandringar har genomförts.

Pedagogiken till de redogjorda utställningarna och projekten har nått närmare 3000 elever.

Arkiv och samlingar

Museets samlingar och arkiv används löpande i utställningsverksamhet och pedagogik. Under flera år har en satsning pågått med nya tillgänglighetsanpassade magasin. Besöken till arkiv och samlingar är många, vilket stärker relationerna till olika intressenter, allt från universitetsstudenter till släktforskare.

Arbetet med att ordna, förteckna och digitalisera arkivmaterial har fortsatt. Möjligheten till arkivbesök har naturligtvis påverkats av pandemin men intresset är fortsatt stort.

Nya arkiv som inkommit under året: Pehr Holmgren, Cloetta, Bergvik gårds/släktarkiv

Under året påbörjades införandet av ett e-arkiv med testuppladdningar. Målet med e-arkivet är tillgängliggörande och digitalt förvarande av elektroniska handlingar, både skapade inom museets verksamhet och inkomna sådana.

Arbetet med Arkion i Bollnäs har fortsatt och är en viktig del i museets registreringsarbete. När nu Hilding Mickelssons bilder är nästan färdigskannade har vi fortsatt med sockenarkivet. Pandemins restriktioner har bromsat takten på bildskanningen, vilket avspeglar sig i andelen publicerade bilder på digitaltmuseum.se.

Under 2021 inleddes ett samarbete med Digital bild i Söderhamn (DiBiS), som drivs som ideell förening. DiBiS har sedan 2003 arbetat med att digitisera och tillgängliggöra fotografier från en rad olika källor. Bildarkivet omfattar idag drygt 260 000 svartvita bilder från 1850 och framåt i Söderhamns, Bollnäs, Ovanåkers, Hudiksvalls och Gävles kommuner med omnejd. Hälsinglands museum har inlett ett arbete tillsammans med DiBiS för att konvertera databasen till Primus. Bilderna kommer att tillgängliggöras på digitalt-museum.se för att säkerställa samlingens långsiktiga användande och bevarande.

Hilding Mickelssons bildsamling är helt uppordnad och de sista bilderna skannas och registreras på Arkion i Bollnäs. Det systematiska och långsiktiga arbetet har pågått sedan 2003. Bildsamlingen är fortsatt ofta efterfrågad, både externt och internt. En levande bildsamling tack vare sin tillgänglighet och mångsidighet.

Samlingsförvaltning

Säkerhets- och bevarandearbete har fortsatt med museets magasin. Utöver det årliga underhållet har magasinens klimatanläggningar fått en övergripande genomgång och justeringar har gjorts enligt rekommendationer. I Museets nya larm ingår fuktsensorer som larmar vid översvämning. Museets rutiner för skadedjursdetektering har uppdaterats. Vapenmagasinet har ordnats och inventerats. Museets samling av rustningar har inventerats i samarbete med rustmästaren Albert Collins. Väggmålerimagasinet har förtätats för att ge plats för fler föremål. Tryckstockssamlingen har inventerats.

Museet har digitiserat ett antal föremål för lektionerna i sverigeshistoria.se. Exempelvis Haaken Gullesons skulptur av Katarina från Alexandria. En 3D-modell skapades anpassad för den pedagogik som stod i fokus: material, teknik och medeltida attribut. Modellen tillgängliggörs via sketchfab.com.

Säkerhetsarbetet med nya konstmagasinet slutfördes under året.

Den s.k. Rysstugan upprustades till verksamheten runt 300-årsminnet av 1721.

I början av året publicerades hela Rosa Taikon-samlingen på digitaltmuseum.se. Fördjupande katalog till korgutställningen publicerades på digitaltmuseum.se. Museets samling av medeltida brev har digitiserats. Tidigare föremålskatalogen har även digitiserats och arkiverats.

Statistik

Museets webbplats, totala antalet besök: 39 694

Totalt antal digitala besök i samlingarna, inkluderande Digitalt museum; Kringla eller Europeana: 77 038 (Digitaltmuseum) + 3 215 (Kringla) = 80 253

Inlån/utlån/nytt i samlingen

Donationer

Brudbälte med svepask, Lars Gellerstad, Genève
Brudönskan 2st, Metha Lindberg Rosenlundh och Tomas Rosenlund
Väggmålningar från Spångmyra, Anna Stillmark Fjellbergs arvingar
Näverburk med gyllenläder av Karin Lundholm, Karin Lundholm Iggesund
Dräktdelar Järvsö, Lilian Svartling Järfälla

Inköp

Halslås i silver
Silverring, "Peace", Rosa Taikon
FfGKs grafiska portfölj
Lampetter i tenn, 2st

Inlån

Smycken av Rosa Taikon från olika ägare till utställning och research

Utlån

Nationalmuseum - På höloftet, Zorn
Ordrupgaard, Danmark - På höloftet, Zorn
Kunstmuseum Den Haag - På höloftet, Zorn
Göteborgskonstmuseum - Dubbelporträtt, Gösta Bohm
Ljusdalsbygdens museum - väggfält från gården Pell-Persa i Idenor
Söderhamns museum - föremål och arkivhandlingar tillbaka från utställning Söderhamn 400 år
Konst utlånad till Hudiksvalls kommun.

Publikationer

- Fiskarkapell i Medelpad och Ångermanland, ett samarbetsprojekt med Länsmuseet Gävleborg på uppdrag av Härnösands stift.

- Medverkan i: "Hälsinglands inredningskultur, en antologi, red. Ingalill Nyström, Johan Knutsson och Anneli Palmsköld.

- Rosa Taikon – konsten och kampen, utställningskatalog, red. Annika Persson.

Slutord

Pandemin innebar begränsningar men gav också möjlighet att pröva nya pedagogiska satsningar där platser utanför museet blev viktiga, en erfarenhet vi har med till kommande år. Trots pandemin nådde museet med sin pedagogik ut till ca 3000 barn och unga. Under året har museet kunnat satsa på olika säkerhetsåtgärder och plan 2 i museibyggnaden har fått förstärkt säkerhet, förbättrad akustik och belysning. Med de nya förutsättningarna kan nu museets konstsamling utnyttjas mer effektivt i samspel med inlånad konst. Under året förbereddes en jubileumsutställning till 100-årsminnet av John Stens död 1922, med inriktning på konstnärens avgörande tid i Paris, 1910-1914 och kubismen. Inlån av samtida verk av bl.a. Pablo Picasso kommer att ske.

Museets roll i samarbetet med Estlands Nationalmuseum visar hur viktiga museer är för att bygga internationella relationer, i detta speciella fall för att slå broar mellan vårt kyrkliga kulturarv och Estlands nationella kulturarv.

Museets långsiktiga och allmänna arbetsstrategi ligger fast; att som kulturinstitution verka i omfattande samarbeten både nationellt och internationellt för en kulturverksamhet grundad på demokratiska ideal och vetenskaplig grund.

En ny kulturplan har processats under året och i våra uppdragsöverenskommelser blir det allt viktigare med en samsyn kring våra två regionala museer och deras roller och uppdrag skall vara tydliga.

Fastighetsunderhållet är löpande, men museets utemiljö kräver en omfattande upprustning och förslag och förstudier bör läggas fram under året som en del i ambitionerna att skapa en attraktivare centrummiljö och för helhetsupplevelsen av museet.

I resultatet finns ett underskott på ca 40 000. För det planerade säkerhetsarbetet hade styrelsen godkänt ett betydligt större underskott, men p.g.a. lägre pensionskostnader uppgår underskottet till ett lägre belopp.

Museet tackar Hudiksvalls kommun och Region Gävleborg för bidrag under året 2021.

Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning

Utsedda av Hudiksvalls kommun, ordinarie ledamöter:

Ann-Margret Knapp (S), Ordförande

Kerstin Karlsson (M)

Johan Ringmar (C), vice ordförande

Alf Norberg (V)

Ersättare:

Per Svedberg (S)

Hilja Lodén (M)

Ingrid Bryntse (C)

Hans B Johansson (V)

Utsedda av Region Gävleborg, ordinarie ledamöter:

Per Helgesson (S)

Linda Elgestad (M)

Ulla G Jonsson (MP)

Ersättare:

Xenia Hildén (S)

Gunnar Grenholm (C)

Åsa Malmström (L)

Revisorer, utsedda av Hudiksvalls kommun:

Christer Johnsson (S)

Mats Runefelt (V) ersättare

Revisorer, utsedda av Region Gävleborg:

Rosalie Carlén (KD)

Helena Gehlin (S) ersättare

Personalrepresentant: Joel Bergroth (DIK/Saco och Vision)

Personal

Tillsvidareanställda

Maria Aspman, husfru/lokalvårdare

Lars Berglund, museipedagog

Joel Bergroth, antikvarie/digital samordnare

Ann Blomdahl, bildarkivassistent

Lisa Jonsäll, arkivarie

Ingemar Karlsson, museitekniker/fastighetsskötare

Susanne Klingefors, administratör/textilansvarig

Alva Liljewall, servicepersonal

Lars Nylander, antikvarie

Cecilia Olsson, museipedagog

Sindre Ranheim Sveen, museitekniker/vaktmästare

Carl-Anders Skoglund, curator/grafisk formgivare

Gunilla Stenberg, museichef

Elin Thomasson, ansvarig för minoritetsfrågor

Tillfälligt anställda/projektanställda

Abedin Denaj, pedagog

Linnea Eriksdotter, vik. arkivarie

Mari-Louise Franzén, utredare

Isabella Hallberg Sramek, pedagog

Jan-Olov Nyström, utredare

Elisabeth Sjöberg, bildarkivassistent

samt extrapersonal café

Region Gävleborg

Hälsinglands Museum

Hudiksvalls kommun

Stiftelsen Hälsinglands Museum
Org nr 887500-7638
Årsredovisning för 2021

Årsredovisningen för räkenskapsåret 2021

Styrelsen och museichef avger följande årsredovisning

Innehåll:

	Sid
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	2
Balansräkning	3
Noter	4
Underskrift	9

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor.

Stiftelsen Hälsinglands Museum
Org nr 887500-7638
Årsredovisning för 2021

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Hälsinglands museum bedriver sin museiverksamhet i Hudiksvall med ett regionalt uppdrag. Huvudfinansiärerna är Hudiksvalls kommun och Region Gävleborg.

Väsentliga händelser under året

Stiftelsen har upprättat en separat verksamhetsberättelse, i vilken verksamheten beskrivs.

Flerårsöversikt (tkr)

	2021	**2020**	**2019**	**2018**
Erhållna bidrag	11 229	11 462	11 082	9 630
Resultat efter finansiella poster	-42	236	268	-1 181
Soliditet	27%	26%	27%	27%

Nyckeltalsdefinition: Soliditet beräknas eget kapital dividerat med totala tillgångar

Kapitalbehållning

Kapital i stiftelsen består per 2021-12-31

Balanserat resultat	3 572 546 kr
Årets resultat	-41 839 kr
Kapital vid årets utgång	3 530 707 kr

Enligt stiftelsens stadgar utgörs allt kapital av disponibelt kapital.

Stiftelsebildarna, Hudiksvalls kommun och Region Gävleborg, har aldrig tillskjutit något bundet eget kapital. Stiftelsens egna kapital utgörs därför helt av balanserade resultat.

Resultat ställning

För resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning samt tillhörande noter.

RESULTATRÄKNING		**2021**	**2020**
Rörelsens intäkter	Not		
Erhållna bidrag	2	11 228 874	11 462 653
Övriga rörelseintäkter	3, 4	4 885 821	3 457 689
		16 114 695	14 920 342
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	5,6	-7 841 317	-6 885 155
Personalkostnader		-8 049 869	-7 607 663
		-15 891 186	-14 492 818
Rörelseresultat före avskrivning		**223 509**	**427 524**
Avskrivningar	7	-267 656	-193 122
Rörelseresultat efter avskrivning		**-44 147**	**234 401**
Finansiella poster			
Finansiella intäkter	8	14 030	15 672
Finansiella kostnader	9	-11 725	-14 274
		2 305	1 398
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**-41 842**	**235 800**
Årets resultat		**-41 842**	**235 800**

BALANSRÄKNING	Not	**2021**	**2020**
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader	7	426 734	504 734
Inventarier	7	925 886	370 264
Pågående investeringar	7	0	717 778
Summa materiella anläggningstillgångar		1 352 620	1 592 776
Finasiella anläggningstillgångar			
Pensionsplaceringar	10	5 447 728	5 433 698
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 447 728	5 433 698
Summa Anläggningstillgångar		**6 800 348**	**7 026 474**
Omsättningstillgångar			
Varulager	11	433 454	316 522
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		140 884	374 480
Övriga fordringar		410 758	468 966
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	284 063	238 717
Summa kortfristiga fordringar		835 705	1 082 163
Kassa och bank	13	4 818 398	5 087 218
Summa omsättningstillgångar		**6 087 557**	**6 485 902**
Summa tillgångar		**12 887 905**	**13 512 377**
Skulder och eget kapital			
Eget kapital			
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		3 572 546	3 336 746
Årets resultat		-41 842	235 800
Summa eget kapital		3 530 704	3 572 546
Avsättning			
Avsatt till pensioner	14	6 379 000	6 212 000
Summa avsättning		6 379 000	6 212 000
Långfristiga skulder			
Lån	15	224 000	256 000
Summa långfritiga skulder		224 000	256 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 453 585	2 216 221
Övriga kortfristiga skulder		358 460	496 836
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	942 156	758 774
Summa kortfristiga skulder		2 754 201	3 471 831
Summa eget kapital och skulder		**12 887 905**	**13 512 377**

Noter

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd 2016:10.

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Materiella tillgångar skrivs av systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar påbörjas från och med det år inventarierna anskaffas.
Investeringar som sträcker sig över årsskiften redovisas som pågående investeringar till dess de slutförts varefter avskrivningar påbörjas.
Följande avskrivningstider tillämpas:

Fastigheten Helsingebanken 2	20 år
Utrymningstrappa	20 år
Hörsal	20 år
Inredning, bildarkiv m m	15 år
Inventarier	5 år

De investeringsbidrag som erhålls minskar anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde med samma belopp. Den bidragsfinansierade delen avskrivs därmed direkt.

Not 2 Bidrag

Driftbidrag

	2021	2020
Kommunalt driftbidrag	4 428 000	4 405 993
Region Gävleborg bidrag	6 665 000	6 489 000
	11 093 000	**10 894 993**

Lönebidrag

I lönebidragen ingår statliga lönebidrag och anställningsstöd.
Antal tjänster med statligt bidrag var 2 st vid årets slut.

	2021	2020
Statliga lönebidrag	135 874	267 660
	135 874	**267 660**

	2021	2020
Övriga bidrag		300 000
Summa	**11 228 874**	**11 462 653**

Not 3 Sålda tjänster

Den största delen av intäkterna avser stöd till projektverksamheten.

	2021	2020
Projekt	3 064 708	2 253 389
Övriga intäkter	968 862	505 745
	4 033 569	**2 759 134**

Not 4 Sålda varor, hyror mm

	2021	2020
Sålda varor	583 628	433 514
Hyresintäkter	268 624	265 040
	852 252	**698 554**
Summa	**4 885 821**	**3 457 688**

Not 5 Personal

	2021	2020
Antal anställda, medeltal	15	15
(varav män)	(5)	(5)

Då antalet anställda i resp grupp inte överstiger tio st lämnas ingen uppdelad redovisning.

Not 6 Ersättning till revisor

	2021	2020
Revision	30 000	20 000
	30 000	**20 000**

Not 7 Inventarier och byggnader

Byggnaden på fastigheten Helsingebanken 1 (Museibyggnaden) och den sk Rysstugan erhöll stiftelsen av Hudiksvalls kommun i samband med att stiftelsen bildades. Fastigheten Helsingebanken 1 innehas med tomträtt. Någon tomträttsavgäld erläggs inte.

	Brandförsäkringsvärde
Byggnad å Helsingebanken 1	Fullvärde
Byggnad å STG 507 "Rysstugan"	Fullvärde
Inventarier och samlingar	68 111 kr

	2021	2020
Byggnader		
Ingående anskaffningsvärde	1 548 656	1 548 656
Årets inköp	0	0
Utgående anskaffningsvärde	1 548 656	1 548 656
Ingående avskrivningar	-1 043 922	-965 922
Årets avskrivningar	-78 000	-78 000
Utgående avskrivningar	-1 121 922	-1 043 922
Bokfört värde	**426 734**	**504 734**
Inventarier, inredning		
Ingående anskaffningsvärde	4 399 999	3 682 221
Årets inköp	27 500	0
Utgående anskaffningsvärde	4 427 499	3 682 221
Ingående avskrivningar	-3 311 957	-3 196 835
Årets avskrivningar	-189 656	-115 122
Utgående avskrivningar	-3 501 613	-3 311 957
Bokfört värde	**925 886**	**370 264**
Pågående investeringar		
Ingående anskaffningsvärde		106 829
Årets inköp		610 949
Utgående anskaffningsvärde	0	717 778
Bokfört värde	**0**	**717 778**

SUMMA inventarier och byggnader

Ingående anskaffningsvärde	5 948 655	5 337 706
Årets inköp	27 500	610 949
Ingående avskrivningar	-4 355 879	-4 162 757
Årets avskrivningar	-267 662	-193 122
Bokfört värde	**1 352 614**	**1 592 776**

Not 8 Finansiella intäkter

	2021	2020
Avkastning på korta placeringar/bank		
Vinst/förlust värdepapper		
Avkastning på långa placeringar	14 030	15 672
	14 030	**15 672**

Not 9 Finansiella kostnader

	2021	2020
Årsavgift bankkonto mm	11 725	14 274
	11 725	**14 274**

Not 10 Pensionsplaceringar

Vid årsskiftet 2021 var det totala marknadsvärdet 7 341 kkr på de långsiktliga placeringarna, vilket är > 100 % av den pensionsskuld som museet redovisar i bokslutet.
De likvida korta placeringarna bedöms vara tillräcklig för den löpande verksamheten.

Värdepapper	Anskaffnings-värde 2021-12-31	Reavinst	Marknads-värde 2021-12-31
Öhman Penningmarknadsfond	2 331 609		2 292 342
Öhman obligationsfond	1 723 309		1 762 027
SSgA World SRI Index Equity Fund I	931 397		2 192 499
Handelsbanken Sverige Index Criteria	461 413		1 094 020
	5 447 728	**0**	7 340 888

Not 11 Lager
Lagret består av böcker, tidskrifter och övriga försäljningsvaror. Värdet på varorna i lagret har ökat under året med 116 932 kronor vilket redovisas i verksamheten reception/försäljning.

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2021	2020
Lönebidrag	17 260	11 624
Övrigt	266 803	227 093
	284 063	**238 717**

Not 13 Kassa och bank

	2021	2020
Bankkonto	4 816 098	5 084 918
Övriga placeringar	2 300	2 300
	4 818 398	**5 087 218**

Not 14 Avsatt till pensioner

Stiftelsens pensionsskuld per 2021-12-31 uppgår till 6 379 kkr enligt beräkningar från KPA.

	2021	2020
Ingående pensionsskuld	6 212 000	6 691 000
Årets förändring	167 000	-479 000
Utgående pensionsskuld	**6 379 000**	**6 212 000**

Not 15 Lån

Räntefritt lån med en amorteringstid på 10 år till Hudiksvalls kommun.

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2021	2020
Semester- och övertidsskuld	302 482	281 059
Projekt	295 050	149 177
Övrigt	344 624	328 538
	942 156	**758 774**

Stiftelsen Hälsinglands Museum
Org nr 887500-7638
Ärsredovisning för 2021

Hudiksvall den 2022-

……..
Gunilla Stenberg
Museichef

……..	……..
Ann-Margret Knapp, ordförande	Johan Ringmar, vice ordförande

……..	……..	…….
Kerstin Karlsson	Alf Norberg	Per Helgesson

……..	……..
Linda Elgestad	Ulla G Jonsson

Vår revisionsberättelse har avgivits 2022 - -

……..	……..	…….
Christer Jonsson	Rosalié Carlén	David Hansen
Revisor	Revisor	Auktoriserad revisor PwC